

Vesi- ja viemärlaitoksen toiminta-alueen supistaminen. Esitys toiminta-alueesta.

TEKLTK 07.01.2025 § 15
227/10.03.01.01.00/2024

Taustaa:

Toiminta-alueen supistamisen tarve on noussut esiin Sahalammentien vesijohtoverkon ja viemäriinjan rakentamissuunnitelmia tehdessä. Sahalammentien vesi- ja viemäriverkoston rakentamista on viimeksi käsitelty teknisen lautakunnan 17.10.2022 kokouksessa pykälässä 63.

Päätöksessä todetaan että vesijohto toimitetaan kaikille alueen kiinteistöille. Samaan kaivantoon asetaan viemäröinnin viettoviemäri osuus ja mikäli kaikki liittyjät ovat valmiit maksamaan viemäri liittymän osalta tarjottavan viemäri liittymän maksun, niin kunta rakentaa myös viemärin alueelle. Vesijohdon osalta noudatetaan voimassa olevaa vesilaitoksen liittymätaksaa.

Rakentamista ei ole aloitettu.

Päätöksen mukaan tekninen lautakunta on päättänyt, että se esittää kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle liittymätaksojen päivittämistä.

Liittymätaksojen päivitys on KH:n asialistalla 14.1.2025 omana asianaan.

Tämän hetken tilanne:

Ramboll Oy on tehnyt alustavan hankesuunnitelman vesi- ja viemäriveroston osalta. Verkoston piirissä olisi 6 kiinteistöä, joista 3 kuuluu jo nykyisellään vesijohtoverkoston piiriin mutta ei viemäriverkoston piiriin.

Alueen ohi kulkee nykyisellään vesijohtoverkko, mutta ei vesilaitoksen viemäriä.

Alustavan syksyllä 2024 puhelimitse tehdyn kartoituksen mukaan alueen kiinteistöistä (A-F):

A on ilmaissut ettei halua liittyä viemäriin. Kuuluu nykyisin veteen.

B on ilmaissut halunsa liittyä pelkästään viemäriin jos sellainen tulee, Kuuluu nykyisin veteen.

C on ilmaissut ettei halua liittyä veteen eikä viemäriin.

D on ilmaissut halunsa liittyä pelkkään veteen, voi liittyä myös viemäriin

E on ilmaissut halunsa liittyä veteen sekä viemäriin

F on ilmaissut ettei halua liittyä viemäriin. Kuuluu nykyisin veteen.

D:n ja vesilaitoksen välille on 8.5.2023 allekirjoitettu liittymäsopimus vesi- ja viemäri liittymistä. D:n kanssa on neuvoteltu sopimuksen purkamisesta ja sopimus on purettu kirjallisesti viemäriverkoston osalta.

Vesilaitos on edelleen sitoutunut veden toimittamiseen ko. kiinteistöille.

E:n ja vesilaitoksen välille on valmisteltu sopimus, mutta sitä ei ole allekirjoitettu. E on ilmoittanut turvautuvansa lakimiehen apuun mikäli vesilaitos ei rakenna vesi- ja viemäriinjaa alueelle. Perusteena että hän on tehnyt liittymishakemuksen vesilaitoksen hyväksytylle toiminta-alueelle.

Muiden alueen kiinteistöjen kanssa sopimuksia ei ole tehty.

Kuntaliiton lausunto:

Asian monimutkaisuuden takia kuntaliiton asiantuntijoilta on pyydetty lausunto tilanteesta kesällä 2024.

22.10.2024 päivätty lausunto oheisaineistona.

Lausunnon yhteenvetona kuntaliitto suosittelee vesi- ja viemärlaitoksen hinnaston tarkastamista ja toiminta-alueen supistamista. Kuntaliitto huomauttaa, että mikäli kunta päättää supistaa toiminta-aluetta on mahdollista että liittymistä hakeneet kiinteistön omistajat riitauttavat päätöksen. Tästä huolimatta kuntaliitto katsoo, että toiminta-alueen supistaminen voisi olla harkinnan arvoinen etenemistapa.

Toiminta-alueen supistaminen:

Toiminta-alueen supistamista ei ole aikaisemmin käsitelty tai ehdotettu.

Sahalammentien alue on asemakaavoittamaton alue Enonkosken keskustajaman ja jätevedenpuhdistamon välisellä alueella. Alue ei kuulu YKR-Taajamarajauksen sisälle. Taajamalla tarkoitetaan vähintään 200 asukkaan taajaan rakennettua aluetta. Rajausta perustuu 250 m x 250 m ruudukkoon, jossa huomioidaan asukasluvun lisäksi rakennusten lukumäärä, kerrosala ja keskittyneisyys. Alue kuuluu vesilaitoksen toiminta-alueeseen.

Vesihuoltolain 8 § mukaan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen tulee olla sellainen, että laitos kykenee huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti ja vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.

Vesihuoltolain 10 § mukaan taajaman ulkopuolisia kiinteistöjä ei tarvitse liittää vesihuoltolaitoksen tiettyjen ehtojen täyttyessä. Näiden ehtojen myötä vesilaitos ei siis voi velvoittaa kaikkia Sahalammentien asukkaita liittymään vesilaitoksen asiakkaiksi, vaikka alueelle rakennettaisiin vesi- ja viemäriverkosto.

Lausunnon mukaan kunnan tulisi ennen toiminta-alueen supistamisesta päättämistä arvioida, onko sillä edelleen alueella vesihuoltolain 6 §:n mukainen vesihuollon järjestämisvelvollisuus eli 6 §:n 2 momentin perusteella velvollisuus järjestää alueelle vesihuoltopalveluja. Vesilaitoksen arvion mukaan alueella ei toteudu suurehkon asukas joukon tarve, mutta selvitettävä on myös, toteutuvatko terveydensuojelulliset tai ympäristönsuojelulliset syyt. Nämä voidaan parhaiten selvittää pyytämällä lausunto alueen supistamisehdotuksen yhteydessä.

Perustelut alueen supistamiselle:

Vesihuoltolain 8 § mukaan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen tulee olla sellainen, että laitos kykenee huolehtimaan vastuullaan olevasta vesihuollosta taloudellisesti ja asianmukaisesti ja vesihuollon kustannusten kattamiseksi perittävät vesihuollon maksut muodostuvat kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi.

Vesilaitoksen taloudellinen tilanne on ollut jo pitkään huono ja suunta on ollut entisestään huononeva toimintaympäristön muuttuessa. Käyttäjät vähenevät, määräykset kiristyvät ja verkosto vanhenee. Laitos on tehnyt kumulatiivista tappiota yhteensä -523 000 € vuosien 2005-2023 aikana, ja sama suuntaus on jatkunut vuonna 2024. Uuden viemäriinjan rakentaminen ei toisi juurikaan uusia asiakkaita eikä alueen kiinteistöjä voi pakkoliittää vesilaitoksen asiakkaiksi, koska kohdealue ei ole taajama- aluetta. Täten vesihuollon maksut eivät muodostuisi kohtuullisiksi ja tasapuolisiksi, kun perus- ja käyttömaksuilla kustannettaisiin uusien

liittymien rakentamista. Viemäriin rakentamisen kustannukset varsinkin uusiin liittymä määriin nähden ovat kohtuuttomat vesilaitoksen taloudelliseen kantokykyyn ja tulevaisuuden näkymiin nähden. Laajennusta ei voi myöskään rahoittaa perus- ja käyttömaksujen korotuksilla, koska ko. maksut ovat olleet vuosia alihinnoiteltuja. Jo näiden maksujen nostaminen siten, ettei kokonaiskustannusvaikutuksen muutos muodostu kuluttajille kohtuuttomaksi ja että vesilaitos yltäisi edes 0-tulokseen kestää arvion mukaan pitkälle 2030 luvulle.

Viemäriin rakentamisen kustannuksia ko. alueelle nostaa alueen sijainnin takia tarvittavat pumppaamo, paineviemäri ja joenalit.

Vesijohtoverkosto kulkee jo nykyisellään alueen ohi, eikä sen rakentamisen suhteen ole vastaavia merkittäviä lisäkustannuksia tuovia haasteita. Esityksen mukaan vesijohto onkin tarkoitus rakentaa alueelle.

Vesihuoltolain mukaan tehdessään päätöksen vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen supistamisesta kunnan on samalla päätettävä, miten vesihuolto turvataan niillä laitoksen verkostoihin liitetyillä kiinteistöillä, jotka jäävät toiminta-alueen ulkopuolelle.

Sahalammen alue on tarkoitus rajata toiminta-alueen 2-alueeksi, jolla hoidetaan vain talousvedenjakelu. Jätevesien käsittely tulee hoitaa kuten tähänkin asti eli kiinteistökohtaisilla jätevesijärjestelmillä.

Vesilaitoksen toiminta-alueen yhteiskuntakehitystä on mm. vesilaitoksen valmiussuunnitelmien perusteella arvioitu väärin. 2004 ja 2013 tehtyjen suunnitelmien käyttäjämääräarvioissa käyttäjämäärän ja vedenkulutuksen on arvioitu kasvavan vuoteen 2040 asti, kun ne todellisuudessa ovat vähentyneet asukasmäärän pienentyessä.

Vesihuoltolaitoksen taloudellisen toimintaedellytysten kannalta alueen supistaminen on vesilaitoksen näkemyksestä perusteltua.

Nykyisen toiminta-alueen hyväksymisestä on yli 10 vuotta. Toiminta-alueen tarkastelu määräjain on tulossa vesihuoltolain uudistuksen myötä pakolliseksi.

Lapsivaikutusten arviointi: Vesilaitoksen taloudellisella toimintakyvyllä on tärkeä rooli lapsiperheiden, lasten ja nuorten terveyteen liittyvissä asioissa.

Valmistelija Kunnaninsinööri Otto Häkkinen

Esittelijä Kunnaninsinööri Otto Häkkinen

Päätösehdotus Tekninen lautakunta toteaa, että Sahalammentien alueella ei toteudu suurehkon asukasjoukon tarve vesihuollon palveluille.

Kunnaninsinööri esittää valitusriskistä huolimatta, että toiminta-alueen rajataan liitteenä olevan toiminta-alue esityksen mukaan (karttaliitteen) 1- ja 2 alueisiin.

- 1-alueella vesilaitos hoitaa talousveden jakelun ja viemäroinnin
- 2-alueella vesilaitos sitoutuu hoitamaan vain talousvedenjakelun, mutta ei viemärointia.

Toiminta-alueen supistamisesitys viedään kunnanhallituksen hyväksyttäväksi.

Mikäli esitys hyväksytään aloitetaan toiminta-alueen supistamisen valmistelut. Valmisteluihin kuuluu että supistamisesta pyydetään lausunto

ELY-keskukselta, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta ja terveydensuojeluviranomaiselta.

Toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajille ja haltijoille tiedotetaan muutoksesta ja heiltä pyydetään lausunnot.

Asia käsitellään uudestaan teknisessä lautakunnassa, kun pyydetyt lausunnot ja tiedottaminen on saatu hoidettua.

Toiminta-aluekartta päivitetään sisällöltään samalla vesi.fi suositusten mukaiseksi ja tehdään myös sähköiseen muotoon.

Päätös

Tekninen lautakunta esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että toiminta-aluetta rajataan liitteenä olevan toiminta-alue esityksen mukaan (karttaliitteen) 1-ja 2 alueisiin.

- 1-alueella vesilaitos hoitaa talousveden jakelun ja viemäröinnin
- 2-alueella vesilaitos sitoutuu hoitamaan vain talousvedenjakelun, mutta ei viemäröintiä. Tekninen lautakunta toteaa, että Sahalammentien alueella ei toteudu suurehkon asukasjoukon tarve vesihuollon palveluille.